

**Հայաստանի Հանրապետության
Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների
նախարարություն**

**Հայաստանի ջրի և ոռոգման ծառայությունների
բարելավման ծրագիր (P508124)
Բազմափուլային ծրագրային մոտեցման 1-ին փուլ**

**ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ
ՀԱՆՁՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԼԱՆ (ԲՍՀՊ)**

**Բանակցված տարբերակ
Մայիսի 8, 2025**

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԼԱՆ

1. Վարկային Համաձայնագրի («Համաձայնագիր») համաձայն ՀՀ կառավարության («Վարկառու») կողմից իրականացվելու է «Հայաստանի Ջրի և ոռոգման ծառայությունների բարելավման ծրագիր» բազմափուլ ծրագրային մոտեցման 1-ին փուլի ծրագիրը («Ծրագիր»)՝ Տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության (ՏԿԵՆ) և վերջինիս Ջրային կոմիտեի (ՋԿ) ներգրավմամբ: Ինչպես սահմանված է Համաձայնագրում՝ Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկը («Բանկը») համաձայնություն է հայտնել ապահովել Ծրագրի ֆինանսավորումը:
2. Վարկառուն պետք է ապահովի, որ Ծրագիրն իրականացվի ինչպես Բնապահպանական և սոցիալական ստանդարտների (ԲՍՍ) այնպես էլ սույն Բնապահպանական և սոցիալական հանձնառությունների պլանի (ԲՍՀՊ) Բանկի պահանջներին համապատասխան: ԲՍՀՊ-ն կազմում է համաձայնագրի մաս: Եթե սույն փաստաթղթում այլ բան սահմանված չէ, Համաձայնագրում հապավումների համար առկա են իրենց սահմանումները:
3. Սույն ԲՍՀՊ-ով սահմանվում են նյութական միջոցները և գործողությունները, որոնք կամ իրականացվելու են Վարկառուի կողմից կամ Վարկառուն նպաստելու է դրանց իրականացմանը, ինչպես նաև անհրաժեշտության դեպքում, սահմանելու է դրանց համապատասխան ժամկետները, ինչպիսիք են ինստիտուցիոնալ, կադրային, ուսուցման, մշտադիտարկման և հաշվետվությունների կազմակերպումն ու բողոքների կառավարումը: ԲՍՀՊ-ն նաև սահմանում է բնապահպանական և սոցիալական (ԲևՍ) փաստաթղթերը, որոնք պետք է պատրաստվեն կամ թարմացվեն, ներկայացվեն խորհրդատվությունների ընթացքում, հրապարակվեն և իրականացվեն Ծրագրի շրջանակներում Բանկի համար ընդունելի ձևով՝ ԲՍՍ-ներին համահունչ: Նշված ԲևՍ փաստաթղթերը կարող են ժամանակ առ ժամանակ վերանայվել Բանկի կողմից՝ նախնական գրավոր համաձայնությամբ: Ինչպես նախատեսված է նշված Համաձայնագրով, Վարկառուն պետք է ապահովի բավարար միջոցների առկայությունը՝ ԲՍՀՊ-ի իրականացման ծախսերը հոգալու համար:
4. Ըստ Բանկի և Վարկառուի միջև պայմանավորվածության, սույն ԲՍՀՊ-ն ժամանակ առ ժամանակ ըստ անհրաժեշտության կվերանայվի, որպեսզի ներառվեն և արտացոլվեն Ծրագրում իրականացված կամ չնախատեսված հանգամանքներով պայմանավորված փոփոխություններն՝ ըստ Ծրագրի պահանջների: Այս պարագայում Բանկը և Վարկառուն ըստ պայմանավորվածության թարմացնում են ԲՍՀՊ-ն, որպեսզի այս փոփոխությունները արտացոլվեն, Բանկի և Ծրագիրն իրականացնող թիմի (ԾԻԹ) ղեկավարի միջև գրավոր հաստատված նամակագրությամբ: Թարմացված ԲՍՀՊ-ն պետք է սեղմ ժամկետում հրապարակվի Վարկառուի կողմից:
5. Ստորև բերված «Իրականացման պատրաստվածության ցուցիչներ» ենթաբաժինը սահմանում է այն գործողություններն ու միջոցառումները, որոնք պետք է մշտադիտարկվեն՝ գնահատելու Ծրագրի պատրաստվածությունը սույն ԲՍՀՊ-ին համապատասխան իրականացումը մեկնարկելու համար: Այնուամենայնիվ, սույն ԲՍՀՊ-ի բոլոր գործողություններն ու միջոցառումները պետք է իրականացվեն այնպես, ինչպես նշված է ստորև նշված «Ժամանակացույց» սյունակում՝ անկախ նշված ենթաբաժնում դրանց առկայությունից:

Նյութական միջոցներ և գործողություններ	Ժամանակացույց	Պատասխանատու մարմին
ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ ԵՎ ԿԱՐԴՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԱԿՑՈՒՄ		
<p>Ա ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔ</p> <p>ա) Ջրային կոմիտեի կազմում ստեղծել ԾԻԹ, որը կապահովի ԲևՍ կառավարում՝ ներառյալ ենթածրագրերի մակարդակով ԲևՍ գնահատումը և գործիքակազմի պատրաստումը, վերահսկողությունը, կարողությունների զարգացումը և հաշվետվությունների ներկայացումը: Թիմը պետք է բաղկացած լինի համապատասխան որակավորում ունեցող անձնակազմով և ռեսուրսներով՝ աջակցելու ծրագրի բնապահպանական, սոցիալական, առողջության և անվտանգության (ԲՄԱԱ) ռիսկերի և ազդեցությունների կառավարմանը: Թիմի կազմում պետք է ներգրավված լինեն առնվազն մեկ բնապահպանության մասնագետ, մեկ սոցիալական հարցերի մասնագետ, մեկ գենդերային և համայնքի իրազեկման մասնագետ և մեկ աշխատանքի և առողջության անվտանգության (ԱԱԱ) մասնագետ:</p> <p>բ) Համագործակցել համապատասխան պետական մարմինների հետ ինչպես ազգային, այնպես էլ մարզային մակարդակներում, ինչպես նաև հասարակական կազմակերպությունների հետ՝ ներառյալ Ջրօգտագործողների ընկերությունները (ՋՕԸ), մասնավոր հատվածը, ակադեմիական հաստատությունները, թիրախային տարածքների համայնքների ներկայացուցիչները՝ Ծրագրի ԲևՍ ռիսկերը և ազդեցությունները կառավարելու համար:</p>	<p>Ա. Ստեղծել ԾԻԹ և վարձել ԲևՍ և գենդերային ու համայնքի իրազեկման մասնագետներ՝ Ծրագրի էֆեկտիվության օրվանից հետո 45 օրվա ընթացքում: Վարձել ԱԱԱ մասնագետ նախքան շինարարական աշխատանքների մեկնարկը:</p> <p>Բ. Մինչև ծրագրի գործողությունների մեկնարկը, որտեղ նախատեսվում են էական ԲևՍ ազդեցություններ:</p>	ԾԻԹ
<p>Բ ՆԵՐՈՒԺԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐ/ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ</p> <p>Պատրաստել, ընդունել և իրականացնել ներուժի զարգացման ծրագիրը (ՆԶԾ) որպես Բնապահպանական, սոցիալական կառավարման շրջանակի (ԲՄԿՇ) և Ծրագրի գործառնական ձեռնարկի (ԾԳՁ) մաս, ներառելով բայց չսահմանափակելով՝</p> <ul style="list-style-type: none"> վերապատրաստումներ ԾԻԹ-ի աշխատակիցների, համապատասխան պետական շահագրգիռ մարմինների, ՋՕԸ-ների, կապալառուների և վերահսկող ճարտարագետների համար Ծրագրի հիմնական ԲևՍ ասպեկտների վերաբերյալ: Այն կընդգրկի ծրագրի և ենթածրագրի մակարդակով իրականացվող գործողությունների Շրջակա միջավայրի վրա և սոցիալական ազդեցության գնահատումները (ՇՄՍԱԳ), Բնապահպանական և սոցիալական կառավարման պլանները (ԲՄԿՊ), Աշխատանքի և առողջության անվտանգությունը (ԱԱԱ), Համայնքի առողջությունն ու անվտանգությունը (ՀԱԱ), արտակարգ 	<p>Ընդունել ոչ ուշ, քան էֆեկտիվության օրվանից հետո 3 (երեք) ամիսը և դրանից հետո պահպանել Ծրագրի իրականացման ընթացքում:</p>	ԾԻԹ

Նյութական միջոցներ և գործողություններ	Ժամանակացույց	Պատասխանատու մարմին
<p>իրավիճակներին պատրաստվածության ու արձագանքման մեխանիզմը, շահակիրների ներգրավումը, սեռական շահագործման և բռնության (ՄՇԲ) և սեռական ոտնձգությունների (ՍՈ) կանխարգելումն ու կառավարումը և բողոքների կառավարումը:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Համայնքի ներգրավման հանդիպումներ և իրազեկման ծրագրեր Ծրագրի համապատասխան ԲևՍ ասպեկտների վերաբերյալ՝ Ծրագրի ավելի անվտանգ իրականացումը խթանելու և ազդակիր համայնքներին իրենց իրավունքներն ու աջակցության գործող համակարգերը ներկայացնելու համար: 		
ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ		
<p>Գ ԿԱՆՈՆԱՎՈՐ ՀԱՇՎԵՏՎՈՂԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ</p> <p>Պատրաստել և կանոնավոր կերպով Բանկին ներկայացնել մշտադիտարկման հաշվետվություններ՝ ծրագրի Բնապահպանական, սոցիալական, առողջության և անվտանգության կատարողականի վերաբերյալ: Հաշվետվությունները պետք է ներառեն.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ըստ ԲՄԿԾ-ի, Տարաբնակեցման շրջանակի (ՏՇ) և ԲՄՀՊ-ի ԲևՍ փաստաթղթերի պատրաստման և իրականացման կարգավիճակը: • Շահակիրների ներգրավման գործունեության ամփոփագիրն՝ ըստ Շահակիրների Ներգրավման Պլանի (ՇՆՊ)՝ այդ թվում Ծրագրի և ենթածրագրի մակարդակներում: • Բողոքների լուծման և արձագանքման մեխանիզմով (ԲԼԱՄ) ստացված բողոքների գրանցամատյանը, և բողոքների լուծման գործընթացում ձեռք բերված առաջընթացը: • Կապալառուների և ենթակապալառուների ԲևՍ կատարողականը, որն ամփոփված է կապալառուների և տեխնիկական հսկողության ընկերությունների ամսական հաշվետվություններում: • Ստորև բերված «Ե» ենթակետի գործողությունների շրջանակներում հաղորդված միջադեպերի և պատահարների, ինչպես նաև Համաշխարհային Բանկի կողմից սահմանված անհամապատասխանության դեպքերի թվի և դրանց լուծման կարգավիճակը: • Ներուժի զարգացման գործունեության կարգավիճակը վերոնշյալ «Բ» ենթակետի գործողությունների շրջանակներում: 	<p>Բանկին ներկայացնել եռամսյակային մշտադիտարկման հաշվետվություններ էֆեկտիվության օրվանից սկսած, հաշվետու ժամանակահատվածին հաջորդող 20 աշխատանքային օրվա ընթացքում: ԲևՍ կատարողականի կարգավիճակը պետք է ամփոփվի և ներառվի Ծրագրի առաջընթացի կիսամյակային հաշվետվություններում:</p> <p>Յուրաքանչյուր կիսամյակային հաշվետվություն պետք է ներկայացվի Բանկին յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակահատվածին հաջորդող 45 աշխատանքային օրվա ընթացքում:</p>	<p>ԾԻԹ</p>

Նյութական միջոցներ և գործողություններ		Ժամանակացույց	Պատասխանատու մարմին
Դ	<p>ԿԱՊԱԼԱՌՈՒՆԵՐԻ ԱՄՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ</p> <p>Պահանջել կապալառուներից և տեխնիկողության ընկերություններից ներկայացնել ամսական ԲնՍ կատարողականի մշտադիտարկման հաշվետվություններ՝ մրցութային փաստաթղթերում և պայմանագրերում նախատեսված չափանիշներին համապատասխան, և փոխանցել այդ հաշվետվությունները Բանկին:</p>	Ներկայացնել ամսական հաշվետվությունները Բանկին՝ ըստ պահանջի, ինչպես նաև որպես հաշվետվություններին կից հավելվածներ՝ «Գ» ենթակետի գործողությունների շրջանակը:	ԾԻԹ
Ե	<p>ՄԻԶԱԴԵՊԵՐ և ՊԱՏԱՀԱՐՆԵՐ</p> <p>Ա. Տեղեկացնել Բանկին Ծրագրին առնչվող ցանկացած միջադեպի կամ պատահարի մասին, որը կարող է կամ հավանական է, որ ունենա էական բացասական ազդեցություն շրջակա միջավայրի, ազդակիր համայնքների, հանրության կամ աշխատողների վրա, ինչպես նաև աշխատողների կամ հանրության մահվան կամ լուրջ վնասվածքների հետևանքով առաջացած դեպքերը, բռնության, խտրականության կամ բողոքի ակտերը, մշակութային ժառանգության կամ կենսաբազմազանության ռեսուրսների վրա անսպասելի ազդեցությունները, շրջակա միջավայրի աղտոտումը, պատվարի խափանումը, հարկադրական կամ մանկական աշխատանքը, առանց պատշաճ իրավական ընթացակարգի տեղահանումը (հարկադիր վտարում), սեռական շահագործման կամ բռնության (ՄՇԲ) կամ սեռական ոտնձգության (ՄՈ) մեղադրանքները կամ հիվանդությունների բռնկումները: Բանկի պահանջով ներկայացնել մանրամասներ՝ միջադեպի կամ պատահարի վերաբերյալ:</p> <p>Բ. Կազմակերպել միջադեպի կամ պատահարի համապատասխան ուսումնասիրություն՝ դրա անմիջական, խորքային և հիմնական պատճառները պարզելու համար: Պատրաստել և համաձայնեցնել Բանկի հետ ուղղիչ գործողությունների պլան (ՈԻԳՊ), որտեղ կներկայացվեն այն միջոցառումները և գործողությունները, որոնք պետք է ձեռնարկվեն միջադեպը կամ պատահարը լուծելու համար ինչպես նաև կանխելու դրա կրկնությունը:</p>	<p>Ա. Տեղեկացնել Բանկին միջադեպի կամ պատահարի մասին 48 ժամվա ընթացքում: Բանկի պահանջի համաձայն տրամադրել առկա մանրամասները:</p> <p>Բ. Միջադեպի կամ պատահարի վերաբերյալ ուսումնասիրության հաշվետվությունը և ՈւԳՊ-ն ներկայացնել Բանկին՝ նախնական ծանուցումը ներկայացնելուց հետո 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում, եթե Բանկի կողմից այլ ժամկետներ գրավոր կերպով չեն համաձայնեցվել:</p>	ԾԻԹ
ԲՍՍ 1: ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐԻ ՈՒ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ ԵՎ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ			
1.1	ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ և ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄՆԵՐ ԵՎ/ԿԱՍ ՊԼԱՆՆԵՐ		

	Նյութական միջոցներ և գործողություններ	Ժամանակացույց	Պատասխանատու մարմին
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ավարտել, վերահանրայնացնել և իրականացնել Բնապահպանական և սոցիալական կառավարման շրջանակը (ԲՄԿՇ) ուղղորդելու ԲնՍ ռիսկերի և ազդեցությունների ընդհանուր կառավարումը, ենթաձրագրերի մակարդակով գործունեության գնահատումների պատրաստումը և կառավարման պլանների մշակումն ու իրականացումը: Թարմացնել ԲՄԿՇ-ն ըստ անհրաժեշտության արտացոլելու Ծրագրի ռիսկերի, ազդեցությունների և գործունեության փոփոխությունները ծրագրի իրականացման ընթացքում: 2. Մշակել, ավարտել և իրականացնել տեղանքին բնորոշ ՇՄՍԱԳ-ներ և համապատասխան ԲՄԿՊ-ներ կամ կիրառել Բնապահպանական և սոցիալական գործելակերպի կանոնակարգեր (ԲՄԳԿ) Ծրագրի Բաղադրիչ 2 և 3-ի շրջանակներում ցածր ռիսկայնությամբ շինարարական աշխատանքների համար՝ համապատասխան ԲՄՍ-ներին համահունչ: 3. Պահանջել կապալառուներից և ենթակապալառուներից մշակել Կապալառուի բնապահպանական և սոցիալական կառավարման պլաններ (Կ-ԲՄԿՊ), որոնք համահունչ են աշխատանքների համար նախատեսված համապատասխան ԲՄԿՊ-ներին: Ապահովել, որ վերահսկող ճարտարագետները վերանայեն, հաստատեն և հետևեն այդ պլանների պահանջներին համապատասխանությամբ՝ որպես պայմանագրի կառավարման մաս: 4. Մշակել Առաջադրանքի պայմաններ (ԱՊ) Ռեզմավարական էկոլոգիական և սոցիալական գնահատման (ՌԷՍԳ) համար՝ ապահովելով համապատասխանությունը ռոզման բնագավառում կարգավորիչ բարեփոխումների և ազգային ռազմավարության մշակման շրջանակին, և պատրաստել գնահատումը՝ ուղղորդելու քաղաքական բարեփոխումների և ազգային ջրային, ազգային ռոզման և գյուղական ջրամատակարարման և ջրահեռացման ռազմավարությունների մշակման հետ կապված ստորին հոսանքի ԲնՍ ռիսկերի և ազդեցությունների կառավարումը: 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Էֆեկտիվության օրվանից հետո 3 (երեք) ամսվա ընթացքում և այնուհետև ծրագրի իրականացման ողջ ընթացքում: 2. Տեղանքին բնորոշ ՇՄՍԱԳ-ների և ԲՄԿՊ-ների մշակում մանրամասն նախագծման փուլում, որոնք պետք է ավարտին հասցվեն ոչ ուշ քան Բաղադրիչ 2 և 3-ի շրջանակներում գնումների գործընթացի մեկնարկը: 3. Ավարտին հասցնել մշակումը նախքան Մաս 2-ի և 3-ի շրջանակներում շինարարական աշխատանքների մեկնարկը և իրականացնել մշտադիտարկում համապատասխան աշխատանքների իրականացման ողջ ընթացքում: 4. ԱՊ-ները մշակել մինչև կարգավորիչ բարեփոխումների և ռազմավարության մշակման մեկնարկը: ՌԷՍԳ-ը մեկնարկել Բաղադրիչ 1-ի շրջանակներում իրականացվող Տեխնիկական աջակցության (ՏԱ) իրականացմանը զուգահեռ: 	ԾԻԹ
1.2	ԿԱՊԱԼԱՌՈՒՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ		

Նյութական միջոցներ և գործողություններ		Ժամանակացույց	Պատասխանատու մարմին
	<p>Համալրել ԲՄՀՊ-ի համապատասխան մասերը, ներառելով նաև համապատասխան ԲևՍ գնահատումները կամ պլանները, աշխատանքի կառավարման ընթացակարգերը (ԱԿԸ) և վարքագծի կանոնները, գնումների փաստաթղթերի և կապալառուների և վերահսկող ընկերությունների հետ պայմանագրերի ԲևՍ բնութագրերում:</p> <p>Հավաստիանալ, որ կապալառուները և վերահսկող ընկերությունները իրականացնում են պահանջները, և որ նրանք իրենց ենթակապալառուներից պահանջում են համապատասխանել իրենց պայմանագրերի ԲևՍ բնութագրերին: Բանկին տրամադրել կապալառուների/ենթակապալառուների և վերահսկող ընկերությունների հետ կնքված համապատասխան պայմանագրերի պատճենները:</p>	<p>Գնումների փաստաթղթերի և համապատասխան պայմանագրերի պատրաստման շրջանակներում: Վերահսկել կապալառուներին Օրագրի իրականացման ողջ ընթացքում: Համապատասխան պայմանագրերի պատճենները ներկայացնել Բանկ՝ ըստ պահանջի:</p>	ԾԻԹ
1.3	<p>ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱԶԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ</p> <p>Իրականացնել խորհրդատվություններ, ուսումնասիրություններ, ներառյալ տեխնիկատնտեսական հիմնավորումները, մանրամասն նախագծի մշակումը (Փուլ 2-ի համար), ներուժի զարգացումը, վերապատրաստումը և ցանկացած այլ տեխնիկական աջակցության գործողություններ Օրագրի շրջանակներում, ի թիվս այլոց՝ քաղաքականության բարեփոխումները և ռազմավարության մշակումը, ինչպես նաև շահագրգիռ կողմերի վերապատրաստման միջոցառումները՝ համաձայն բանկի համար ընդունելի հանձնարարականների, որոնք համահունչ են ԲՄՍ-ների պահանջներին: Այնուհետև պատրաստել և ամփոփել այդ գործունեությունների արդյունքները համաձայն հանձնարարականների:</p>	<p>Օրագրի իրականացման ողջ ընթացքում</p>	ԾԻԹ
1.4	<p>ՓՈԽԿԱՊԱԿՑՎԱԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ</p> <p>Նույնականացնել Օրագրի հարակից հաստատությունները և Բանկի հետ խորհրդատվության միջոցով և Բանկի համար ընդունելի ձևով կիրառել ստորև թվարկված գործողությունները:</p> <p>Եթե Օրագրի իրականացման ընթացքում հայտնաբերվեն հարակից հաստատություններ, ապա ապահովել, որ այդ հաստատությունների սեփականատերը և/կամ շահագործողը իրականացնեն համապատասխան գործողությունները սույն ԲՄՀՊ-ի և ԲՄՍ-ների կիրառելի պահանջներին համապատասխան, ներառյալ ԲՄԿՇ, ԲՄԿՊ, ԱԿԸ-ը, ՏՇ և ՇՆՊ:</p>	<p>Օրագրի իրականացման ողջ ընթացքում: Շտապ իրազեկել Բանկին հավանական հարակից հաստատության վերաբերյալ:</p>	ԾԻԹ

ԲՄՍ 2: ԱՇԽԱՏԱՆՔ և ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Նյութական միջոցներ և գործողություններ		Ժամանակացույց	Պատասխանատու մարմին
2.1	<p>ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳ</p> <p>Ավարտել, հանրայնացնել և իրականացնել Ծրագրի Աշխատանքի կառավարման ընթացակարգերը (ԱԿԸ)՝ ապահովելով, որ ԱԿԸ-ի համապատասխան պահանջները ներառվեն ԾԻԹ-ի և շինարարական կապալառուների և ենթակապալառուների կողմից ներգրավված աշխատողների հետ կնքված պայմանագրերի դրույթներում: Թարմացնել ԱԿԸ-ն ըստ անհրաժեշտության՝ արտացոլելու ռիսկերի պրոֆիլների և/կամ ծառայությունների շրջանակի փոփոխությունները՝ համաձայն ԲՄՍ2-ի:</p>	Էֆեկտիվության օրվանից հետո 3 (երեք) ամսվա ընթացքում և այնուհետև ծրագրի իրականացման ողջ ընթացքում:	ԾԻԹ
2.2	<p>ԱՌՈՂՋՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ</p> <p>Պահանջել կապալառուներից և ենթակապալառուներից իրականացնել առողջության և անվտանգության կառավարման միջոցառումներ՝ որպես տեղանքին բնորոշ ԲՄԿՊ-ի մաս՝ գնահատելու և կառավարելու ենթածրագրի ԱԱԱ ռիսկերն ու ազդեցությունները համաձայն Ծրագրի Աշխատանքի կառավարման ընթացակարգի և դիտարկվող տեղանքին բնորոշ ԲՄԿՊ-ի:</p>	Ներառել այս պահանջը մրցութային փաստաթղթերում նախքան մրցութային գործընթացի մեկնարկը: Վերանայել և հաստատել ԱԱԱ-ի կառավարման պլանը Կ-ԲՄԿՊ-ներում մինչև շինարարական աշխատանքների և ԱԱԱ-ի ռիսկեր պարունակող գործունեության մեկնարկը, այնուհետև իրականացնել պայմանագրի իրականացման ողջ ընթացքում:	ԾԻԹ
2.3	<p>ԲՈՂՈՔՆԵՐԻ ՄԵԽԱՆԻԶՄ ԾՐԱԳՐԻ ԱՇԽԱՏՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ</p> <p>Ստեղծել և կիրառել բողոքների մեխանիզմ Ծրագրի աշխատողների համար, ինչպես նկարագրված է ԱԿԸ-ում և համահունչ է ԲՄՍ 2-ին:</p>	Ստեղծել Բողոքների մեխանիզմ՝ նախքան Ծրագրում աշխատողներին ներգրավելը, և այնուհետև պահպանել ու կիրառել այն Ծրագրի իրականացման ողջ ընթացքում:	ԾԻԹ
ԲՄՍ 3: ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԱՐԶՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅՈՒՆ և ԱՂՏՈՏՄԱՆ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՈՒՄ Ու ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ			
3.1	<p>ԹԱՓՈՆՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՊԼԱՆ</p>		

Նյութական միջոցներ և գործողություններ		Ժամանակացույց	Պատասխանատու մարմին
	Նախապատրաստել և իրականացնել Թափոնների կառավարման պլան (ԹԿՊ), որպես Ծրագրի համար մշակված Տեղանքին բնորոշ ԲՄԿՊ-ի և Կապալառուի ԲՄԿՊ-ի մաս կառավարելու վտանգավոր և ոչ վտանգավոր թափոնները ԲՄՍ3-ի համաձայն:	Նույն ժամանակահատվածը, ինչը նշված է 1.1.2 կետում՝ համապատասխան ԲևՍ գործիքի նախապատրաստման և իրականացման համար:	ԾԻԹ
3.2	ՌԵՍՈՒՐՍԵՐԻ ԱՐԴՑՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅՈՒՆ և ԱՂՏՈՏՄԱՆ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՈՒՄ ՈՒ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ Ներառել ռեսուրսների արդյունավետության և աղտոտման կանխարգելման ու կառավարման միջոցառումները որպես Տեղանքին բնորոշ ԲՄԿՊ-ի և Կապալառուի ԲՄԿՊ-ի մաս, որը պետք է պատրաստվի վերը նշված 1.1.2 կետին համապատասխան:	Նույն ժամանակահատվածը, ինչը նշված է 1.1.2 կետում՝ համապատասխան ԲևՍ գործիքի նախապատրաստման և իրականացման համար:	ԾԻԹ
ԲՄՍ 4: ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ			
4.1	ՀԱՆԱՊԱՐՀԱՅԻՆ և ԵՐԹԵՎԵԿՈՒԹՅԱՆ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ Ներառել երթևեկության և ճանապարհային անվտանգության հետ կապված ռիսկերը կառավարելու միջոցներ, ներառյալ ծրագրի համար մատակարարվող ապրանքների, նյութերի և աշխատողների փոխադրումից բխող ռիսկերը, ինչպես պահանջվում է ըստ ԲՄԿՇ-ի և տեղանքին բնորոշ ԲՄԿՊ-ի:	Նույն ժամանակահատվածը, ինչը նշված է 1.1.2 կետում՝ համապատասխան ԲևՍ գործիքի նախապատրաստման և իրականացման համար:	ԾԻԹ
4.2	ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹՅՈՒՆ և ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ Գնահատել և կառավարել Ծրագրի գործողություններից բխող հատուկ ռիսկերը և համայնքի վրա ազդեցությունները, ներառյալ, բայց չսահմանափակվելով, երթևեկության կառավարում, Ծրագրի աշխատողների վարքագիծ, արտակարգ իրավիճակների արձագանքում և մեղմացման միջոցառումների ներառում տեղանքին բնորոշ ԲՄԿՊ-ում և Կապալառուի ԲՄԿՊ-ում, որը պետք է պատրաստվի ԲՄԿՇ-ի համաձայն:	Նույն ժամանակահատվածը, ինչը նշված է 1.1.2 կետում՝ համապատասխան ԲևՍ գործիքի նախապատրաստման և իրականացման համար:	ԾԻԹ

Նյութական միջոցներ և գործողություններ		Ժամանակացույց	Պատասխանատու մարմին
4.3	<p>ՄԵՌԱԿԱՆ ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ և ԲՌՆՈՒԹՅԱՆ / ՄԵՌԱԿԱՆ ՈՏԼՁԳՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՌԻՍԿԵՐ</p> <p>Նախապատրաստել և իրականացնել ՄՇԲ և ՍՈ կանխարգելիչ գործողություններ որպես տեղանքին բնորոշ ԲՍԿՊ-ի և Կապալառուի ԲՍԿՊ-ի մաս՝ ԲՍԿՇ-ի համաձայն համապատասխան պայմանագրերի համար:</p> <p>Պլանը, որը կարող է ներառել վարքագծի կանոնակարգի իրականացում, իրազեկության բարձրացում և արշավներ, և ՄՇԲ/ՍՈ-ի նկատմամբ զգայուն ԲԼՄ, պետք է համաչափ լինի Ծրագրի գործողություններին առնչվող ՄՇԲ/ՍՈ ռիսկերին:</p>	Նույն ժամանակահատվածը, ինչը նշված է 1.1.2 կետում՝ համապատասխան ԲևՍ գործիքի նախապատրաստման և իրականացման համար:	ԾԻԹ
4.4	<p>ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ</p> <p>Գնահատել և իրականացնել միջոցառումներ՝ Ծրագրի անվտանգության ռիսկերը կառավարելու համար, այդ թվում՝ անվտանգության անձնակազմի (թիկնապահների) ներգրավման ռիսկերը՝ Ծրագրի աշխատողների, տարածքների, ռեսուրսների և գործունեության պահպանման համար՝ որպես ԲՍԿՇ-ի և տեղանքին բնորոշ ԲՍԿՊ-ի մաս, ըստ անհրաժեշտության:</p>	Նույն ժամանակահատվածը, ինչը նշված է 1.1.2 կետում՝ համապատասխան ԲՍ գործիքի նախապատրաստման և իրականացման համար:	ԾԻԹ
4.5	<p>ՊԱՏՎԱՐՆԵՐԻ ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ</p> <p>Դիտարկել Բաղադրիչ 3-ի շրջանակներում ֆինանսավորվող յուրաքանչյուր ջրամբարի սխեման և ներկայացնել պատվարների անվտանգության վերաբերյալ կիրառելի պահանջները՝ համաձայն ԲՍՍ4-ի: Այս պահանջները պետք է ներառվեն տեխնիկատնտեսական հիմնավորումների ԱՊ-ներում, մանրամասն նախագծերում, տեղանքին բնորոշ ՇՄՍԱԳ-ում և ԲՍԿՊ-ներում:</p>	Ոռոգման սխեմաների ընտրությունից առաջ պատվարների անվտանգության միջոցառումները պետք է ներառվեն ջրամբարների նախագծերում և համապատասխան ԲՍԿՊ-ներում նախքան շինարարության մեկնարկը:	ԾԻԹ
<p>ԲՍՍ 5: ՀՈՂԵՐԻ ՁԵՌՔԲԵՐՈՒՄ, ՀՈՂԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՈՒՄ ԵՎ ՀԱՐԿԱԴԻՐ ՏԱՐԱԲՆԱԿԵՑՈՒՄ</p>			

Նյութական միջոցներ և գործողություններ		Ժամանակացույց	Պատասխանատու մարմին
5.1	<p>ՏԱՐԱԲՆԱԿԵՑՄԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿ</p> <p>1. Ավարտել, հանրայնացնել և իրականացնել Ծրագրի Տարաբնակեցման շրջանակը (ՏՇ), որը համապատասխանում է ԲՄՄ5-ին:</p> <p>2. Պատրաստել և իրականացնել Տարաբնակեցման պլան (ՏՊ) ապահովելու Բաղադրիչ 2 և 3-ի շինարարական աշխատանքների համար հողերի ձեռքբերման հետ կապված կենսապայմանների բարելավումն, ինչպես սահմանված է Տարաբնակեցման շրջանակում և համահունչ է ԲՄՄ5-ին:</p>	<p>1. Ավարտել և հանրայնացնել ՏՇ-ը Ծրագրի էֆեկտիվության օրվանից հետո 3 (երեք) ամսվա ընթացքում, որից հետո կիրառել ՏՇ-ը Ծրագրի իրականացման ողջ ընթացքում:</p> <p>2. Նախքան նախատեսվող աշխատանքների մեկնարկը իրականացնել համապատասխան տարաբնակեցման պլան, երաշխավորելով, որ ամբողջական փոխհատուցում է տրամադրվում, իսկ անհրաժեշտության դեպքում՝ նախքան հողի ձեռքբերումը և գույքի տիրապետումը տեղահանված անձինք կվերաբնակեցվեն և կտրամադրվեն վերաբնակեցման նպաստներ:</p>	ԾԻԹ
ԲՄՄ 6: ԿԵՆՍԱԲԱԶՄԱԶԱՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀՊԱՆՈՒՄ և ԿԵՆԴԱՆԻ ԲՆԱԿԱՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՅՈՒՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ			
6.1	<p>ԿԵՆՍԱԲԱԶՄԱԶԱՆՈՒԹՅԱՆ ՌԻՍԿԵՐ և ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ</p> <p>Գնահատել և կառավարել կենսաբազմազանության հետ կապված ռիսկերն ու ազդեցությունները՝ որպես ԲՄԿՇ-ի և տեղանքին բնորոշ ԲՄԿՊ-ի մաս, ներառյալ Կենսաբազմազանության կառավարման պլանի (ԿԿՊ) պատրաստումը, որտեղ բացահայտված են կենսաբազմազանության համար էական ռիսկերը և բացասական ազդեցությունները՝ ԲՄՄ6-ին համահունչ:</p>	Նույն ժամանակահատվածը ինչ նշված է 1.1.2-ում համապատասխան ԲնՍ գործիքների նախապատաստման և իրականացման համար:	ԾԻԹ
ԲՄՄ 7: ՀՆԷԱԲՆԱԿ ԺՈՂՈՎՈՒՐ/ ԵՆԹԱՍԱՀԱՐԱՅԻՆ ԱՖՐԻԿԱՅԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՆԱՊԱՀՈՎ ԱՎԱՆԴԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐ			
7.1	Այս ստանդարտը Ծրագրին չի վերաբերում		
ԲՄՄ 8: ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹՅԱՆ			
8.1	ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ և ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		

Նյութական միջոցներ և գործողություններ		Ժամանակացույց	Պատասխանատու մարմին
	Բաղադրիչ 2-ի և 3-ի շրջանակներում, եթե հայտնաբերվի, որ որևէ ոռոգման կամ ՋՋ սխեմաներ ներառում են մշակութային, պատմական, գեղարվեստական կամ հնագիտական նշանակություն ունեցող ֆիզիկական օբյեկտներ, վայրեր կամ կառույցներ, ապա պետք է մշակել, ընդունել և իրականացնել Մշակութային ժառանգության կառավարման պլան (ՄԺԿՊ)՝ որպես տեղանքին բնորոշ ԲՄԿՊ-ի մաս: Այս ամենը պետք է իրականացնել Ծրագրի համար մշակված ԲՄԿՇ-ի ուղեցույցներին և ԲՄՍ8-ին համապատասխան:	Նույն ժամանակահատվածը ինչ նշված է 1.1.2-ում համապատասխան ԲնՍ գործիքների ընդունման և իրականացման համար:	ԾԻԹ
8.2	ՊԱՏԱՀԱԿԱՆ ԳՏԱԾՈՆՆԵՐ Նկարագրել և կիրառել պատահական գտածոների ընթացակարգերը որպես տեղանքին բնորոշ ԲՄԿՊ-ի մաս՝ Ծրագրի շրջանակներում պատրաստված ԲՄԿՇ-ի ուղեցույցներին համապատասխան:	Նույն ժամանակահատվածը ինչ նշված է 1.1.2-ում համապատասխան ԲնՍ գործիքների ընդունման և իրականացման համար:	ԾԻԹ
ԲՄՍ 9: ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՄԻԶՆՈՐԴՆԵՐ (Սույն ստանդարտը կիրառելի է միայն Ֆինանսական միջնորդների (ՖՄ) ներգրաված ծրագրերի համար)			
9.1	Այս ստանդարտը Ծրագրին չի վերաբերում		
ԲՄՍ 10: ՇԱՀԱԿԻՐՆԵՐԻ ՆԵՐԳՐԱՎՈՒՄ և ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅՆԱՑՈՒՄ			
10.1	ՇԱՀԱԿԻՐՆԵՐԻ ՆԵՐԳՐԱՎՈՒՄ ԴԼԱՆ Ծրագրի համար ավարտել, հանրայնացնել և իրականացնել Շահակիրների ներգրավման պլան (ՇՆՊ), համահունչ ԲՄՍ10-ին, ապահովել, որ շահակիր կողմերին ժամանակին տրամադրվի համապատասխան, հասկանալի և մատչելի տեղեկատվություն՝ ըստ հավուր պատշաճի նրանց հետ խորհրդակցելով, գերծ լինելով շահարկումից, միջամտությունից, հարկադրանքից, խտրականությունից և ահաբեկումից: Թարմացնել ՇՆՊ-ն, ըստ անհրաժեշտության՝ արտացոլելու տեղում իրականացվող աշխատանքները, առաջացող ռիսկերը և աշխատանքների ծավալի ցանկացած փոփոխություն:	Ծրագրի էֆեկտիվության օրից հետո 1 (մեկ) ամսվա ընթացքում, այնուհետև կիրառել այն Ծրագրի իրականացման ողջ ընթացքում:	ԾԻԹ
10.2	ԾՐԱԳՐԻ ԲՈՂՈՔՆԵՐԻ ԼՈՒԾՄԱՆ և ԱՐՁԱԳԱՆՔՄԱՆ ՄԵԽԱՆԻԶՄ		ԾԻԹ

Նյութական միջոցներ և գործողություններ	Ժամանակացույց	Պատասխանատու մարմին
<p>Ձևավորել, հանրայնացնել, պահպանել և կիրառել հասանելի բողոքների մեխանիզմ՝ Ծրագրի հետ կապված խնդիրների և բողոքների լուծումը ստանալու և հեշտացնելու համար՝ արագ, արդյունավետ և թափանցիկ ձևով, որը հասանելի է մշակութային առումով համապատասխան և հասանելի է Ծրագրի ազդակիր կողմերին՝ անվճար և առանց փոխհատուցման, ներառյալ խնդիրները և բողոքները, որոնք ԲՄՍ10-ին համահունչ ներկայացված են անանուն կերպով:</p> <p>Բողոքների մեխանիզմը պետք է կարգավորված լինի ՄՇԲ և ՍՈ՝ բողոքների լուծման, գրանցման և հեշտացման համար, այդ թվում՝ տուժածներին դեպի գենդերային բռնության ենթարկվածների համապատասխան ծառայություններ ուղղորդելու միջոցով՝ պահպանելով գաղտնիությունը:</p>	<p>Ծրագրի էֆեկտիվության օրից հետո 1 (մեկ) ամսվա ընթացքում, այնուհետև կիրառել այն Ծրագրի իրականացման ողջ ընթացքում:</p>	
<p>ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ՑՈՒՑԻՉՆԵՐ</p>		
<p>Հետևյալ գործողությունները իրականացման պատրաստականության ցուցիչներն են</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ԲևՄ թիմը ստեղծվել է և համալրվել որակավորված մասնագետներով՝ համաձայն Մաս Ա-ի: 2. Ծրագրի ԲևՄ գործիքները, որոնք ընդգրկում են ԲՄԿՇ, ՏՇ, ԱԿԸ և ՇՆՊ-ը, վերջնականացվել և ընդունվել են՝ համաձայն ԲՄՍ1-ի Գործողություն 1.1.1-ի, ԲՄՍ2-ի Գործողություն 2.1-ի, ԲՄՍ5-ի Գործողություն 5.1-ի և ԲՄՍ10-ի Գործողություն 10.1-ի: 3. Ծրագրի մակարդակով ԲԼՄ-ն ստեղծվել է՝ ԲՄՍ10-ի Գործողություն 10.2-ի համաձայն: 		